

Opinnäytetyö (AMK)

Esittävä taide

Tanssinopettajakoulutus

Kevät 2017

Sarlotta Kalliosalo

5—10 -VUOTIAIDEN POIKIEN NYKYTANSSI

Sarlotta Kalliosalo

5—10 -VUOTIAIDEN POIKIEN NYKYTANSSI

Tämä teksti on tanssinopettajan tutkintoni (AMK) kirjallinen opinnäytetyö. Se käsittelee 5—10 -vuotiaiden poikien nykytanssia. Opinnäytetyössäni käsittelen erityisesti sitä, miksi poikia on vähemmän tanssin parissa kuin tyttöjä, miksi pojille järjestetään erikseen tanssitunteja ja mitä keinoja poikien tanssin lisäämiseen ja edistämiseen on kehitetty. Tutkimukseni suurena innoittajana ja esikuvana on tanssin läänintaiteilija, tutkija ja pitkän uran tehnyt tanssipedagogi Isto Turpeinen. Hän on tutkimuksissaan sekä tanssinopetuksessa perehtynyt poikien tanssimiseen. Isto Turpeisen väitöskirja *Raakalautaa ja rakkautta* herätti kiinnostukseni poikien tanssimiseen jo keväällä 2015.

Tutkielmani pohjautuu Isto Turpeisen väitöstutkimuksen lisäksi muuhun alan kirjallisuuteen, omiin kokemuksiini sekä keskusteluihini muiden tanssipedagogien kanssa.

Aluksi pohdin syitä sille, että poikia on huomattavasti vähemmän tanssin parissa kuin tyttöjä. Tämän jälkeen tutkin niitä tapoja, joita on kehitetty poikien saamiseksi mukaan tanssitunneille. Kolmannessa osiossa käsittelen poikien nykytanssituntien sisältöjä ja perehdyn siihen, mikä poikia kiinnostaa tanssissa. Neljännessä osiossa tutkin poikien ja tyttöjen motorisia ja psyykkisiä eroja sekä sitä ovatko ennakoasenteemme poikien tanssimisen esteenä ja mitä on sukupuolineutraali tanssin opetus. Viidennessä osiossa kuvaan omia kokemuksiani tanssin opettamisesta sekä niitä haasteita ja onnistumisia, joita olen kohdannut poikien ryhmiä opettaessani.

ASIASANAT:

pojat, tanssinopetus, taiteen perusopetus, esiintyminen

Sarlotta Kalliosalo

BOYS CONTEMPORARY DANCE FOR AGES 5-10

This study is my thesis for the Dance Teacher degree, Bachelor of Dance at the Turku University of Applied Sciences. In it I study contemporary dance for boys in the agegroup of 5 to 10 and the reasons why there are fewer boys involved in contemporary dance than girls, why there are separate dance lessons for boys and girls and what has been done to increase the number of boys dancing. Isto Turpeinen, expert in the art of dance and dance pedagogy, has been a great inspiration and influence for me in this study. He has taught dance for boys, and studied dancing boys. His doctoral thesis – *Raakalautaa ja rakkautta* awoke my interest in the dance for boys already in the spring of 2015.

The study is based on the doctoral thesis *Raakalautaa ja rakkautta* by Isto Turpeinen, other literature on dance pedagogy and discussions with other dance pedagogues.

First I study the reasons why so few boys are taking up contemporary dance compared to the number of girls involved. Secondly, I explore the actions taken in order to increase the number of boys in contemporary dance. Thirdly, I study what goes on in all boys dance lessons and what it is that interests boys. The fourth section of my study deals with the motor skill and mental differences in boys and girls, the prejudices that affect the dancing boys and the question of gender neutral dance teaching. The fifth part is about my own experiences in teaching dance and the success and challenges I have had in teaching dance to boys.

KEYWORDS:

boys, dance education, basic education in the arts, performing

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 NYKYTANSSIN PERUSOPETUS	7
2.1 Missä pojat?	7
2.2 Nykytanssi vastaan tempputanssi	8
2.3 Nykytanssitunti 5—10 –vuotiaille pojille	9
3 POIKIEN TANSSIKASVATUS	11
3.1 Nykytanssin tanssinopetuksen tavoitteet 5—10 –vuotiaille pojille	11
3.2 Esiintyminen	12
3.3 Poikien nykytanssin arviointi	13
4 ONKO SUKUPUOLELLA VÄLIÄ	14
4.1 Sukupuolten motoriset ja psyykkiset erot	14
4.2 Sukupuolineutraali opetus	15
5 OMAKOHTAINEN KOKEMUS TANSSINOPETTAMISESTA	17
5.1 5—6 –vuotiaiden poikien ryhmä	17
5.2 8—10 –vuotiaiden poikien ryhmä	18
LÄHTEET	21

KAAVIOKUVAT

Kuva 1. 5—8 vuotiaiden poikien tanssinopetuksen painopisteet (Lampi 2002, 12)	25
Kuva 2. 9—12 vuotiaiden poikien tanssinopetusten painopisteet (Lampi 2002, 14)	26

1 JOHDANTO

Helmikuussa 2015 osallistuin Helsingin tanssiopiston opettajille järjestettyyn Isto Turpeisen luento. Aiheena luennolla oli Turpeisen väitöstutkimus Raakalautaa ja rakkautta – Kolme sommitelmaa oman elämän tanssista. Olin kuullut Isto Turpeisestä ystävältäni ja kollegoilta. Hän on vaikuttanut monen miespuolisen ystäväni tanssipolkuun ja jopa uraan tanssikentällä. Isto Turpeinen on tutkinut paljon poikien tanssimista ja inspiroiduin hänen ajatuksistaan tutkimaan opinnäytetyössäni poikien nykytanssia.

Luento Isto Turpeisen kanssa kesti koko päivän ja koostui kahdesta osasta. Ensimmäinen osa käsitteli väitöstutkimusta ”Raakalautaa ja rakkautta”. Luento oli osallistava. Paikalla oli paljon pitkään alalla olleita maisteritason tanssipedagogeja. Päivän toinen osa lounaan jälkeen järjestettiin tanssisalissa. Toisessa osassa luento pohdittiin aamupäivän sisältöjä käytännön harjoituksilla. Kaikki opettajat saivat astua harjoituksissa oppilaan rooliin.

Loppuharjoittelussa keväällä 2017 tuotantoharjoittelijana Tanssin talolla törmäsin Isto Turpeiseen lähes joka viikko Kaapelitehtaan toimistolla. Hän ei työskennellyt Tanssin talolla, mutta oli tiiviissä yhteistyössä Tanssin talon kanssa työskennellessään läänitaitelijana Taiteen edistämiskeskuksessa. Samana keväänä aloitin Helsingin tanssiopistolla äitiyslomasijaisuuden. Uusina opetustunteina aloitin muun muassa 5—6 -ja 8—10 -vuotiaiden poikien sekä miesten nykytanssituntien opettamisen. Olin aikaisemmin opettanut lastentanssia poikaryhmille, mutta nykytanssin opettaminen oli uutta. En ajatellut, että tuntien pitäminen olisi mitenkään eroavaa sekaryhmien tanssituntien pitämisestä. Kuvittelin eron näkyvän vain oppilaiden matalammassa kynnyksessä osallistua tanssitunnille, kun tietää tunnille tulevan saman henkisiä ihmisiä.

Opinnäytetyössä haluan tutkia ja selvittää, miksi pojille ja miehille järjestetään erikseen tanssitunteja. En halua kyseenalaistaa sitä, onko oikein tai väärin erotella tanssioppilaita sukupuolen perusteella. Haluan tutkia tanssituntien sisällön eroja, toimintamalleja, tanssikasvatusta, sukupuolten ja yksilöiden motorisia ja henkisiä eroja, sekä kollegoiden mielipiteitä. Olen jo nyt huomannut, että 5—10 -vuotiaiden poikien opetusryhmissä on energisempi tunnelma ja joudun useammin huomauttelemaan tanssituntien ja ryhmässä toimimisen säännöistä.

Keskityn opinnäytetyössä alle 10 -vuotiaiden poikien tanssitunteihin, mutta kokemuksestäni kaikista opettamistani tunneista on hyvä vertailupohja opinnäytetyön tutkimukseen ja varmasti vaikuttaa myös omakohtaiseen kokemukseeni tanssinopettajana.

2 NYKYTANSSIN PERUSOPETUS

Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolista ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta (Opetushallitus 2005, 1).

Tanssin yleisen oppimäärän opetuksen tavoitteena on saada oppilas kokemaan tanssin ja liikunnan iloa. Opetuksen tavoitteena on antaa elämyksiä, saada oppilas kokemaan ja ymmärtämään tanssi fyysisen toiminnan ja luovuuden sekä myös tietojen oppimisen kautta. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon sukupuolten erilaiset oppimisvahvuudet eri ikäkausina. (Opetushallitus 2005, 16.)

Helsingin tanssiopistolla opettamani 5—10 -vuotiaiden poikien nykytanssin ryhmät kuuluvat tanssin perusopetukseen. Ennen kauden alkamista ja tässä tapauksena ennen äitiyslomasijaisuuteni alkamista olen suunnittellut tavoitteet, mihin tähtäämme vuoden aikana. Kauden loputtua keväällä oppilaat saavat vuodesta taiteen perusopetuksen todistuksen, joka todistaa oppilaan osallistuneen säännöllisesti tanssitunnille. Taiteen perusopetukseen sisältyy oppilaan ohjaaminen seuraavalle tasolle harrastuksen parissa. Kesän aikana kirjoitan jokaiselle oppilaalle kesäkirjeen, jossa suosittelen ensi lukuvuodelle sopivaa tanssituntia. Yleensä oppilas siirtyy ryhmän kanssa seuraavalle tasolle, mutta poikkeuksena opettaja voi katsoa oppilaan edistyneen normaalia enemmän ja suosittelee oppilasta hyppäämään tason yli. Opettaja voi myös suositella oppilasta käymään tason uudelleen, jos kehittyminen ei ole sujunut odotetulla tavalla. Tällaisia tapauksia on yleensä silloin, kun oppilas on aloittanut tanssin harrastamisen kesken kauden.

2.1 Missä pojat?

Tanssiharrastusta annetaan tanssikouluissa ympäri maata. Usein tuntuu ja näyttää siltä, että tanssisalit täyttyvät naispuolisesta väestöstä niin oppilaissa kuin opettajistakin. Miksi niin harvat pojat harrastavat tanssia? Suuri syy tähän lienee se, että kulttuuriset ja stereotyyppiset käsitykset tanssista ovat vahvasti feminiinisiä. (Anttila 1994, 68.) Osallistuin 4.4.2017 Stoaan teatterisalissa järjestettävään luentoseminaariin Outous, Toiseus ja Todellisuus -Tanssivan pojan ilmiö. Seminaarin aiheena käsiteltiin lasten tanssimista ja tanssittomuutta. Pitäisikö poikien tanssia vai ei? Miksi poikien tanssimista kärjistetään yhteisössämme? Onhan paljon muitakin lajeja, joissa enemmistö on

samaa sukupuolta. Erityisessä suosiossa poikien harrastuksina ovat joukkuelajit, kuten jääkiekko ja jalkapallo (Vuori 2006, 83).

Eeva Anttila (1994) käsittelee Tanssin aika -kirjassaan poikien tanssimista. Miten pojat ovat kiinnostuneet tanssimista ja mitkä harjoitukset erityisesti kiinnittävät tanssitunnilla poikien huomiota enemmän. Anttila (1994, 68) kirjoittaa: "Olen huomannut, että pojat nauttivat voimakkaasta, nopeatempoisesta liikkumisesta, jopa tietynasteisesta rajuu-desta". Temput ja akrobaattiset liikkeet kiehtovat poikia tyttöjä enemmän. Pojille on myös tärkeää fyysinen kontakti toisiin poikiin. (Anttila 1994, 68.)

Taiteen perusopetuksen piirissä on enemmän tyttöjä kuin poikia. Tanssiharrastuksen aloittaminen vaatii ennakkoluulottomuutta ja avoimuutta sekä pojilta että heidän vanhemmiltaan (Anttila 1994, 68). Oikeustieteen professori Pauli Rautiainen mainitsi Stoaan seminaarissa, että mitä tavoitteellisemmaksi taideharrastuksen kanssa mennään, sitä enemmän naissukupuolivaltaisuus kärjistyy. Miksi taidetta ja tanssia ei harrasteta omaksi iloksi? Tähän Isto Turpeinen jakoi oman kokemuksensa Stoaan teatterisalissa. Hän oli pitänyt tunnin teini-ikäisille pojille. Hänestä tuntui siltä, ettei mikään ollut onnistunut kyseisellä tunnilla. 17 -vuotias poika taputti tanssitunnin jälkeen Turpeista olkapäälle ja sanoi: "Me kaikki täällä tanssimme itseämme varten."

Miksi ylipäänsä harjoitteleme tanssitunnilla ja siinä muodossa kuin harjoitteleme? Tanssinopetuksessa tulisi huomioida nämä poikia kiinnostavat tekijät, jos poikia halutaan mukaan enemmän (Anttila 1994, 68).

2.2 Nykytanssi vastaan tempputanssi

Kun aloitin äitiyslomasijaisuuden, opetustuntieni kohdalla lukujärjestyksessä luki Poikien tempputanssi. Hämmennyin pahasti opiston verkkosivujen lajikuvauksesta "Pojille suunnattu vauhdikas tunti, jossa tanssitaan, temppuillaan ja leikitään, välillä breikkailaan. Tunnilla tehdään paljon rytmiharjoitteita ja tasapainoilua. Tunnin liikekieli on katutansseista tuttua." (Helsingin tanssiopisto, 2016-2017.) Mietin, että nyt olen aivan väärä henkilö opettamaan näitä tanssitunteja. Minulla ei ole kokemusta katutanssilajeista. Keskustellessani äitiyslomalle jäävän opettajan kanssa ja käytyäni katsomassa poikien tunteja ennen työni aloittamista minulle valkeni, että tunti ei ole ollenkaan sitä, mitä oli kuvailtu kuvauksessa. Kaikki poikien tunnit olivat sisältönsä puolesta lastentanssia, luovaa tanssia tai nykytanssia. Nykytanssitekniikkaan kuuluu myös niin sanotusti

tempuilua, johon lajikuvauksessa on pyritty viittamaan.

Miksi lajikuvaus on ”poikien tempputanssi?” Kysyin sähköpostitse aiheeseen liittyviä kysymyksiä Helsingin tanssiopiston vararehtorilta Marjut Jaatiselta. Miksi tempputanssi- nimiseen tuntiin on päädytty? Onko nimi vaikuttanut tunnin osallistujamäärään? Jos tempputanssi nimi on helpommin lähestyttävä nimike osallistua tunnille, mistä luulette sen johtuvan?

Jaatinen vastasi: ”Tempputanssi- nimeen on päädytty siksi, että aikanaan tunteja opettanut opettaja ehdotti tuota muutosta. Tuolloin tunnit sisälsivät akrobaattisempiakin osuuksia, joita tunneilla varmasti eri muodoissaan vieläkin on. Nimessä on temppu ja tanssi.”

Lisäksi Jaatinen kertoo, että ”Tempputanssi nimen myötä on tunneille tullut enemmän poikia, koska nimi on tosiaankin helpommin lähestyttävä. Nykytanssi saattaa joidenkin ihmisten mielestä kuulostaa liian ”taiteellisesta”, jähmeältä ja vaativalta.”

Minua edeltävä opettaja oli keskustellut vanhempien kanssa aiheesta. Itse törmäsin myöhemmin samaan keskusteluun. Useat vanhemmat olivat sitä mieltä, että tunnin nimi voisi hyvin olla poikien nykytanssi. 8-10- v. poikaryhmän vanhemmat perustelivat asiaa sillä, että tämän ikäisille oppilaille voi puhua asiasta sen oikealla nimellä, eikä tuntia tarvitse ikään kuin myydä toisella nimellä. Tästä syystä päädyin opinnäytetyönsäni tutkimaan nykytanssiopetusta, vaikka nimike opiston esittelyssä onkin eri.

2.3 Nykytanssitunti 5—10 -vuotiaille pojille

5—10 -vuotiaiden nykytanssitunti kestää tanssin perusopetusta antavissa oppilaitoksissa 45-60 minuuttia. Nykytanssiharjoitukset koostuvat tekniikkaa ja lihaskuntoa vahvistavista sarjoista, lyhyistä tanssisarjoista, kompositioharjoituksista sekä improvisaatiosta. Tunnilla työskennellään muun muassa keskilattialla, lattiatasolla, tilan poikki sekä diagonaalilinjassa.

Opettajalla on nykytanssituntia suunniteltaessa iso vastuu tunnin sisällöstä, koska nykytanssi pohjautuu suuresti opettajan omaan kokemukseen ja mieltymyksiin. Tanssipedagogin on itse hallittava opettamansa tekniikka. Nykytanssitekniikan hallinta on edellytyksenä, jotta osaisi laatia vuosiohjelman, viikko-ohjelman sekä tuntiohjelman. Vuosiohjelma on hallittava niin hyvin, että sitä pystyy soveltamaan joustavasti tilanteen mu-

kaan. (Räisänen 1986, 30.)

Nykytanssitunnin keskeisiä sisältöjä ovat nykytanssin perusliikemateriaalin ja terminologian tunnistaminen, tekniikan ja improvisaation yhdistäminen, sekä esiintymistaitojen kehittäminen. (Opetushallitus 2005, 18.)

Nykytanssitunti alle kuusivuotiaalle on hyvin pitkälti leikin kautta oppimista. Alle kouluikäisten oppilaiden tanssitunteja, jotka sisältävät nykytanssin tekniikkaa, nimitetään usein luovaksi tanssiksi. Useissa tanssiharjoituksissa on piilotettu leikin kautta tekninen sisältö mukaan harjoitukseen. Leikin merkitys on suuri. Suorituksen puhtaus ja täsmällisyys tulevat mukaan vasta myöhemmin. (Lampi 2002, 10.) Jokaisella nykytanssitunnilla on vahvasti mukana joka tapauksessa tanssin ilo ikään ja sukupuoleen katsomatta.

3 POIKIEN TANSSIKASVATUS

Tanssikasvatus on laaja-alaista ja kokonaisvaltaista toimintaa. Se auttaa oppilaita oman sisäisen maailman löytämisessä ja fyysisten taitojen kehittämisessä. (Anttila 1994, 7.) Tanssinopettaminen yhdistetään yleensä tanssitekniikan ja -taitojen opettamiseen perinteisin menetelmin. Tanssikasvatuksessa huomion kohteena on tanssitaidon lisäksi tanssi-ilmaisun kehittäminen (Anttila 1994, 7.) Olennaista tanssikasvatuksen toteutumisessa on toiminnan laatu. Tavoitteellisuus, jäsenytyneisyys, monipuolisuus ja vaihtelevuus ovat avainasioita tanssikasvatuksessa. Tanssikasvatukseen ei ole yhtä oikeaa tietä. Pääasia on, että opettaja uskaltaa vapauttaa luovuutensa ja antaa persoonallisuutensa oppilaidensa käyttöön sekä ottaa huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja tarpeet. (Anttila 1994, 52.) Poikien tanssikasvatuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon poikien mielenkiinto liikkumiseen ja tanssiin. Luova opettaja rohkaisee oppilaiden mielikuvitusta ja sallii yksilölliset erot.

3.1 Nykytanssin tanssinopetuksen tavoitteet 5—10 -vuotiaille pojille

Nykytanssitunnin tanssinopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan henkistä kasvua, lisätä hänen kehollista tietoisuuttaan ja sen avulla vahvistaa oppilaan identiteetin muotoutumista (Opetushallitus 2002, 5). Ilo, seikkailu, oppilaskeskeisyys, perusliikunta, ilmaisu, treenauksen säännöllisyys sekä eteneminen yleisestä erityiseen korostuvat erityisesti poikien tanssinopetuksen tavoitteissa (Lampi 2002, 2).

Opettajalla on myös suuri vastuu kehittää oppilaan itsetuntemusta ja ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. Sekä tukea oppilaan itsetuntoa ottamalla huomioon yksilön keholliset ja psyykkiset lähtökohdat tanssimiseen. Opetuksessa tulee kehittää oppilaan tanssissa tarvittavia fyysisiä ja psyykkisiä ominaisuuksia, sekä taitoja tasapainoisesti ja monipuolisesti. Opettajan tulee luoda opetustilanteeseen myönteinen ilmapiiri ja kehittää oppilaan kykyä toimia vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden ja opettajan kanssa. (Opetushallitus 2002, 5.) Tanssitunnilla opettajan tulee myös avartaa oppilaalle käsitystä taiteen monimuotoisuudesta ja tukea hänen yksilöllisen näkökulmansa kehitystä taiteessa. Oppilasta tulee kannustaa terveellisiin elämäntapoihin ja monimuotoiseen liikkumiseen.

Alle kouluikäisillä lapsilla on tavoitteena tutustua oman kehon toimintaan ja sen mahdollisuuksiin leikin ja perusliikunnan avulla. Liikunnan ilo ja tottumus käydä treenitunnilla on keskeinen tavoite (Lampi 2002, 2). Tutustuminen nykytanssintekniikkaan tapahtuu painottaen kokemuksellista oppimista, tarkoituksena herättää lapsessa tanssin iloa ja toteuttaa omaa tanssin ilmaisua. Alle kouluikäisen tanssikasvatus antaa valmiudet myöhempiä tanssiopintoja varten. (Arkipelagmusik 2008 - 2012, 3.1.)

Isompien poikien kohdalla voidaan jo puhua täsmällisemmin tanssin ilosta ja tanssitreeneissä käymisestä (Lampi 2002, 2). Vertaillessani Popeda –Poikien tanssipedagogiikan kaaviokuvia 1. ja 2. (Lampi 2002, 12-14) huomioni vie erityisesti tanssin ja esiintymisen lisääntyminen. Tanssimisesta tulee noin kahdeksan ikävuoden kohdalla säännöllisempää ja johdonmukaisesti etenevää. Siirrytään pikkuhiljaa tanssillisempien harjoitteiden pariin, yleisliikunta ja leikki ovat silti keskeisesti mukana tunnin rakenteessa. Taito ja liikesuorituksen puhtaus tulevat yhtä tärkeämmäksi. (Lampi 2002, 13.)

3.2 Esiintyminen

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan kuuluu esiintyminen. Tanssikoulut ja tanssiopistot järjestävät joka vuosi joului- ja kevätoppilasnäytöksen. Tanssiopettajat koreografioivat tanssiesityksen näytökseen. Joskus oppilaille on myös mahdollisuus päästä suunnittelemaan esitystä opettajan kanssa. Vuoden aikana voidaan myös järjestää tanssitunnilla avoimet ovet, jolloin tunnille pääsee vanhemmat, sisarukset, ystävät ja sukulaiset katsomaan mitä tunnilla tehdään ja oppilaat pääsevät harjoittamaan esiintymistaitojaan pienemmälle yleisölle. Opettajasta riippuen tunti voi olla normaali tanssitunti tai ryhmä voi valmistaa avoimelle tunnille pienen tanssiesityksen.

Esiintyminen on iso osa tanssia. Se on myös monen tanssiharrastajan vuoden kohokohta, kun pääsee näyttämään vuoden aikana opittuja uusia asioita yleisölle. Esiintyminen on luonnollinen osa opintoja ja erilaisissa esiintymistilanteissa oppilas pystyy turvallisesti tutustumaan luontevaan esiintymiseen sekä yksilönä, että ryhmän jäsenenä. (Arkipelagmusik 2008 - 2012, 3.2.) Parhain tapa harjoitella esiintymistä on esiintyminen.

Stoassa luentoseminaarissa Outous, Toiseus ja Todellisuus esiintyviltä pojilta kysyttiin: ”Mikä on parasta tanssimisessä”. Suurimmaksi osaksi pojat vastasivat esiintymisen. Toiseksi eniten kannatusta saivat tanssikaverit. Luentoseminaarissa Stoassa näin kolme erilaista tanssiesitystä. Ensimmäisenä esityksenä lavalla nähtiin Vapaan tanssikoulun ja Nurmijärjen tanssiopiston yhteisesitys. He olivat koonneet tanssiesityksen yhteen talvitanssileirillä kolmena harjoituskertana ja vierailleet toistensa tanssikoulujen tiloissa. Tällaisessa yhteistyössä pääsevät edukseen esiintyminen ja sosiaaliset taidot.

3.3 Poikien nykytanssin arviointi

Taiteen perusopetuksen arvioinnin tehtävänä on kannustaa oppilasta kehittämään itseään tanssitaiteen alueella (EDU.FI 2010). Tarkat havainnot ovat opetuksen suunnittelun pohja. Opettajan on pystyttävä herkästi havainnoimaan ja tulkitsemaan oppilaiden liikettä. (Anttila 1994, 71.) Nykytanssin ja luovan tanssin taitojen kehitystä voidaan arvioida muun muassa seuraavilla alueilla kehotuntemus, omaperäisyys, itseluottamus, innostuneisuus, keskittyminen, pitkäjänteisyys ja yhteistyökyky. Ennen kaikkea opettajan tulisi mieltää arviointi positiiviseksi tapahtumaksi, joka tukee ja kannustaa oppilaita, eikä lannista ja aseta heitä paremmuusjärjestykseen. (Anttila 1994, 70.)

4 ONKO SUKUPUOLELLA VÄLIÄ

Missä määrin tytöt ja pojat ovat keskenään erilaisia? (Keskinen 1998, 17). Käsitukset sukupuolten tehtävistä, rooleista ja työnjaosta ovat aina sidoksissa kulloiseenkin kulttuuriin, yhteiskuntaan ja yhteisöön. Lähtökohtaisesti sukupuoli ei ole pelkkää biologiaa. (Opetushallitus 2017.) Tanssin opetussuunnitelmassa mainitaan, että opetuksen suunnittelussa ja tanssikasvatuksessa tulee ottaa huomioon sukupuolten eroavaisuudet ja erilaiset oppimisvahvuudet eri ikäkausina (Opetushallitus 2005).

Haastattelin opettamaani 5-6- vuotiaiden poikien nykytanssiryhmää. Kysyin heiltä tanssituntimme alussa. Mitä eroa on tytöillä ja pojilla? Kaikki ryhmän tanssijat vastasivat: ”Ei mitään. Kaikki ovat samanlaisia.” Myöhemmin yksi pojista tokaisi, että tyttöjen ja poikien ero on sukupuolielimitä. Vastasin pojan kommenttiin hänen olevan aivan oikeassa ja tarkensin kysymystäni uudelleen oppilaille. Mitä eroa tytöillä ja pojilla on henkisesti? Esimerkiksi onko teidän mielestä tyttöjen ja poikien luonteissa eroavaisuuksia? Vastaus oli sama kuin aiemmin. ”Pojissa ja tytöissä ei ole mitään eroa.”

4.1 Sukupuolten motoriset ja psyykkiset erot

Viimeisen kymmenen vuoden aikana on alettu entistä enemmän korostamaan biologian, kromosomien ja hormonien merkitystä tyttöjen poikien välisten erojen selittäjänä. (Sinkkonen 2005, 33.) Testosteronia on pidetty poikien ja miesten kilpailuhenkisyiden ja aggressiivisuuden yhtenä osasyynä. Testosteronin sanotaan suorastaan haisevan pukukopeissa jalkapallo- ja jääkiekko-ottelun jälkeen. Tähän aiheeseen on perehdyttävä seikkaperäisesti tai kehityksen suunnattomalle monimutkaisuudelle tehdään vääryyttä. (Sinkkonen 2005, 33.) Sukupuolesta riippumatta yksilöiden väliset erot ovat kuitenkin selvästi suuremmat kuin tyttöjen ja poikien keskimääräiset kehityserot. (Tyttöjen ja poikien kehityserot, Lastenlääkäri 2005.)

Leikki-ikässä kehittyä sukupuoli-identiteettiä. 2-3- vuotiaat kuvittelevat sukupuolen olevan vaihdettava ominaisuus (Eronen 2005, 96). Kouluikään mennessä tietoisuus ja käsitys omasta sukupuolesta vakinaistuu. Ympäristö vaikuttaa myös siihen miten oma sukupuoli-identiteetti korostuu. Tytöt ja pojat sosiaalistuvat rooleihinsa kotona, päiväkodissa ja koulussa. (Sinkkonen 2005, 13.)

Ihmisen fyysinen kehitys etenee psyykkistä kehitystä nopeammin kaikilla ikäkausilla tytöillä sekä pojilla. Tämä tuottaa pakostakin hämmennystä mielessä, joka purkaantuu ulos erilaisin tavoin. (MLL 2017.) Fyysisiin tekijöihin kehitysvoimana kuuluu biologinen perimä, joka mahdollistaa mutta myös luo rajat kehitykselle (Lehtovirta 1997, 94).

Leikki-ikässä pojat ovat motorisesti lahjakkaampia kuin tytöt. Myöhemmin tytöt kehittyvät poikia nopeammin hienomotorisissa asioissa, kuten kynän pitämisessä ja kirjoittamisessa. Tämä on luultavimmin yksi syistä miksi tyttöjä pidetään poikia lahjakkaampina koulussa.

4.2 Sukupuolineutraali opetus

Suuri syy poikien ja tyttöjen eroavaisuuteen on yhteiskunnallinen halu ja tottumus erottaa ne toisistaan. Ammattikasvattajien asenteita ja toimintaa on tutkittu etnologisin menetelmin pohjoismaisissa kouluissa ja päiväkodeissa. Tulosten mukaan tyttöjä ja poikia kohdellaan eri tavalla, vaikka kasvattajat itse eivät sitä aina tiedosta. (MLL 2017.) Aihetta on tutkittu paljon ja yhteiskuntamme pyrkii nykypäivänä olla erottamatta ennakkoletuksillaan tyttöjä ja poikia toisistaan. Tiina Teräksen (2010) pro gradu- tutkielma *TASA-ARVOINEN VARHAISKASVATUS? Tapaustutkimus sukupuolesta ja tasa-arvosta päiväkodin arjessa* tutkii juuri nykytilannetta sukupuolineutraaliudesta. Osassa tutkimustaan Teräs videoi kolmen päivän ajan elämää pääkaupunkiseudun päiväkodeissa, laski videolta kaikki kehut ja luokitteli ne. Tyttöjä kehuittiin enemmän ulkonäöstä, vaatteista ja muiden auttamisesta, poikia taas suorituksista ja taidoista. (Teräs 2010, 47 – 60.) Osallistuessani Helsingin tanssiopistolla opettajille järjestettyyn Pasi Lindin luento-aiheena Lahjakkuus –mitä se on tuli sama asia puheeksi. Oppilaan kehittymisen kannalta tanssissa on aina suotavaa, että kehu ja palaute tulee opettajalta oppilaille aina liikkeestä ja tekemisestä. (Lind, 11.4.2017.)

Käytännössä sukupuolineutraali kasvatus on kuitenkin mahdotonta. Kukaan ei pysty kasvamaan erillisenä yksilönä, vaan jokainen meistä on myös sukupolveen ja sukupuoleen sidottu geenien ja kulttuurin tuote. (Mutanen ja Heikkinen, 2014.) Opettajalla on kuitenkin mahdollisuus kehittää ja tutkia omia ajatuksiaan sukupuolineutraaliin opetukseen. Liisa Jääskeläinen opetushallituksesta on koonnut opettajille tarkoitetun luento-ohjelman, joka käsittelee sukupuolitietoista opetusta, sekä tasa-arvoa. Välineitä tanssinopettajalle tasa-arvoiseen työhön tyttöjä ja poikia kohtaa on kohdata jokainen oppi-

las ainutlaatuisena. (Jääskeläinen 2014, 3.) Sukupuolitietoinen opettaja ymmärtää sukupuolta muokkaavia sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä ja tietää, että niihin voi vaikuttaa. Opettaja myös tunnistaa omia taipumuksiaan suhtautua oppilaisiin eri tavoin sukupuolten mukaan. (Jääskeläinen 2014, 4.) Tasa-arvoinen opettaja tukee oppilaan sukupuoli-identiteetin rakentumista, sekä edistää aktiivisesti tasa-arvoa tanssiryhmissään ja tuntien suunnittelussa, sekä työtavoissaan opettaa tanssia. Sen lisäksi, että opettaja on tietoinen omista ajatusmalleistaan. Tulee hänen jakaa oppimaansa sekä kehittää ryhmän tietoisuutta tasa-arvoiseen ja sukupuolineutraaliin yhteisöön. Oppiva yhteisö edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Kaikki ryhmän jäsenet tulevat kohdelluiksi samanarvoisina. Yhteisö rohkaisee tekemää valintoja ja suhtautumaan oppimiseen ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Opettajan pitää antaa näkyvyyttä inhimilliselle moninaisuudelle. (Jääskeläinen 2014, 5.) Tällä tavoin sukupuolineutraalisuutta voidaan kehittää.

5 OMAKOHTAINEN KOKEMUS TANSSINOPETTAMISESTA

Keväällä 2017 opetan kaksi kertaa viikossa poikien ryhmiä. Ensimmäinen tunti on 45 minuuttia 5—6 -vuotiaille pojille ja toinen tunti on 60 minuuttia 8—10 -vuotiaille pojille. Vaikka 5—6 -vuotiaiden poikien ryhmässä osa täytti kevään aikana seitsemän vuotta, en halunnut rajata seitsemänvuotiaita pois tutkimuksestani, vaikka tämän ikäisiä poikia en opiston lukujärjestyksen mukaan virallisesti opettanutkaan. Aikuisille miehille opetan kaksi kertaa viikossa nykytanssia alkeita ja jatkotasoa. Ikäjakausma miesten tunneilla on noin 20—60 -vuotta. Opetan myös lastentanssin, klassisen baletin, nykytanssin, jazztanssin ja showtanssin tunteja neljävuotiasta aikuisiin, useissa ryhmissä on tyttöjä, poikia, miehiä ja naisia. Kirjoitin poikien nykytanssitunneista itselleni päiväkirjaa kevään ajan. Tein huomion jo aiemmin, että poikien tuntien tutkimiseen on erittäin vaikea suhtautua neutraalisti vertaamatta sen ominaisuuksia muihin opettamiini tanssitunteihin.

5.1 5—6 -vuotiaiden poikien ryhmä

5—6 -vuotiaiden poikien opettaminen ja heidän tanssituntinsa sisältö, on lähellä lastentanssituntia. Alle kuusivuotiaalle lapselle opetetaan tanssia leikin ja leikinomaisten harjoitusten kautta.

Opettamani ryhmän pojat olivat keskimäärin viisivuotiaita. Yllätyin poikien fyysisestä koosta ja joudun aiemmalta opettajalta varmistamaan, että pojat olivat oikeasti kaikki täyttäneet jo viisi vuotta. Opetin samaan aikaan 5—6 -vuotiaiden tyttöjen luovan tanssin ryhmää ja tytöt olivat paljon pidempiä kuin vastaavan ikäiset pojat.

Poikien tanssitunti alkoi aina juoksemalla. Pojat juoksivat ja juoksivat koko 45 minuuttisen tanssitunnin. Lopussa meno alkoi hieman hyytyä, mutta yhtään ei menoa estänyt hien virtaaminen otsalla. Mietin, että olenko ollenkaan oikeilla jäljillä tanssin opettamisen kanssa. Ovatko harjoitukseni aivan liian rauhallisia, kun väleissä jaksaa juosta kuin viimeistä päivää. Katsoessani videotallenteen ”Puheenvuoro varhaiskasvatuksen ihmettelyseminaarista”, jossa Isto Turpeinen ihmettelee oman elämänsä tanssia. Hän viittaa Raakalautaa ja rakkautta- väitöstutkimukseensa, jonka yksi tutkimuksen kohde oli pienet pojat. Videolla hän kertoi esimerkin liikkumisen ja tanssimisen ensi askeleista

eli juoksemisesta. Tämä helpotti minua. ”Ensimmäinen jaetussa tilassa tapahtunut toiminta, juoksu, oli avaus virittyneelle etsintätyökälulle. Tilassa juoksi 14 poikaa. Minä säästin rummulla ja katsoin poikien juoksua. (Turpeinen, 2015, 143.)

5—6 -vuotiaiden poikien kanssa päädyin aloittamaan tunnin salin ulkopuolta. Kokosin tanssilauman jonoon ja kysyin siinä heidän kuulumisensa. Näin he maltoivat kuunnella minua hetken ennen juoksemisen aloittamista. Sisääntuloaula oli ahdas ja heidän vanhempansa saattoivat pojat ovesta sisään, joten tilanne ei päässyt kertaakaan riistäytymään käsistä. 5—6 -vuotiaiden poikien kanssa aloitimme yleensä tanssillisella hipalla. Kulmasta liikuimme salin poikki tekniikkaharjoituksilla. Teimme myös välitanssileikkejä Tähtien sota- musiikkiin tekemääni loppusarjakoreografiaa unohtamatta. Ryhmä oli henkisesti yhtenäinen. Suurempia ongelmatilanteita ei ollut. Kevään aikana osa oppilaista kävi hyvin epäsäännöllisesti, mikä oli harmillista, sillä se hidasti tasaista kehittymistä.

5.2 8—10 -vuotiaiden poikien ryhmä

Opin tämän ryhmän kanssa kevään aikana opettajuudestani paljon. Sisäistin vasta huhtikuun alussa sen mitä olin pohtinut joulusta saakka, jokainen täällä tanssii itselleen. Kokeilin monia eri työtapoja erityisesti 8—10 -vuotiaiden poikien kanssa. Etenimme tunti kerrallaan ja välillä minuutti kerrallaan.

Minulla oli alussa hyvin selkeät suunnitelmat siitä, miten kevään aikana etenisimme ja mitä nykytanssin liikelaatuja tulemme kevään aikana harjoittelemaan. Suunnitelmani saivat lentää roskeen ensimmäisten kahden tanssitunnin jälkeen, mutta osa teemoistani jäivät elämään. Tilassa liikkuminen ja muiden huomioon ottaminen olivat pysyviä teemoja koko kevätkauden.

Kevään edetessä ja poikien luonteisiin paremmin tutustuneena huomasin, kuinka paljon ryhmän jäsenten roolit vaikuttivat ryhmän toimintaan. Ryhmässä oli muutama erityislapsi, joiden vanhempien kanssa olin jutellut jo yhdessä edellisen opettajan kanssa. Ryhmälle ominaista oli tehdä tanssisarjat ja liikkeet puhtaasti, mutta sarjojen välissä tapahtui paljon tökkimistä ja toisen puskemista nurin. Heillä oli myös tapa huutaa äännekkäästi tahtonsa läpi. Väkivaltaista toiminta ei kuitenkaan ollut, enemmänkin läheisyyttä ronskein ottein. Kaikki eivät kuitenkaan halunneet juosta toisiaan päin ja huutaa kurkku suorana vaan osa ryhmästä osasi vetäytyä tilanteesta. Meni aikansa, että osa-

sin opettajana ottaa samanaikaisesti myös nämä rauhallisemmat pojat huomioon, enkä vain keskittyä riitaisiin tilanteisiin. Lukiessani Turpeisen väitöstutkimusta selvisi sama pointti tunnilla esiintyneistä rooleista. ”Osa pojista huitoi hikipäissään kuin viimeistä päivää ja osa siristeli joka iskulla silmiään. Kaikki eivät nauti siitä, että saa lyödä kovaa”. (Turpeinen 2015, 44.) Tästä ronskista koskettamisesta, tökkimisestä ja huitomisesta pääsimme onneksi hyvin nopeasti oppilaiden kanssa sopuun, mutta huutamiselle ei meinannut tulla loppua. Itse opettajana ja ihmisenä huomasin olevan hyvin herkkä huutamiselle. Tämä tuli minulle yllätyksenä.

Seuratessani edellisen opettajan tuntia ennen sijaisuuteni aloittamista, pistin merkille ettei hän huutanut poikien äänen päälle, vaan antoi heidän päästellä kovia ääniä. Tämä opettajan ratkaisu ei ollut pois tunnin tanssillisesta tekemisestä, mutta en itse vain jaksanut kuunnella voimakasta melua tunnista toiseen. Päätin jo alussa, että asialle tulee tehdä muutos. Kokeilin kevään aikana yhtä ja toista tapaa ratkaista asia. Aluksi ensimmäisen kuukauden aikana huusin voimakkaasti päälle ”nyt!” tai ”hiljaa!”. Tuntui siltä, ettei huutamisesta tullut muuta kuin vain huutokilpailu. Tajusin myös, etten tule selviämään keväästä fyysisesti, jos jatkan äänenvoimakkuuteni kanssa samalla tavalla. Helmikuun lopussa annoin poikien huutaa. Näytin erilaisia käsimerkkejä, joiden merkityksestä oli sovittu etukäteen. Esimerkiksi peukku pystyssä merkkasi, että kuuntele ja lopeta oma puheesi. Tämä toimi jo paremmin, mutta välillä menon riistäytyttyä käsistä pojat eivät paljoa käsimerkkejä ehtineet katsoa. Huhtikuussa päätin vaihtaa rakenteellista tapaa toimia ryhmän kanssa. Sain ideoita heidän liikkeistään ja tavasta liikkua. Tämä tuotti hämmennystä ja mielenkiintoa oppilaiden kesken ja auttoi keskittymään 60 minuutin tanssituntiin. Esimerkkinä yksi kevään mieleenpainuvimmista hetkistä oli se, kun yksi äänekkäimmistä pojista alkupiiristä kysyi minulta saako hän kertoa sadun kaikille. Sanoin, ettei alkupiirissä ole aikaa, mutta lopputunnista voidaan katsoa asiaa uudelleen. Hän jatkoi kyselyä alkupiirissä: ”Saanko kertoa iltasadun loppurentoutuksessa?”. Vastasin: ”Kyllä saat, jos tarina ei mene pelleilyksi”. Lopputunnista hän tuli minua asiasta muistuttamaan vielä uudelleen. En osannut vielä silloin aavistaa, että tämä on hänelle oikeasti iso ja tärkeä juttu. Alustin loppurentouksen oppilaille ja kertosin ohjeet tarinankertojalle, että kertomus ei saa mennä naurupelleilyksi. Laitoin taustamusiikin soimaan. Kaikki pojat makasivat täydellisen rauhallisesti maassa ja tunnin riehakkain poika ryhtyi kertomaan tarinaa. Tarina kertoi prinsistä, prinsessasta ja lohikäärmeestä, sekä kaukaisesta valtakunnasta ja rakkaudesta. Olin aivan myyty. Minua harmitti monta päivää tanssitunnin jälkeen oma typeryyteni, ajattelemattomuuteni ja ennakkoluuloni

tuntia, sekä oppilaita kohtaan. Olin aliarvioinut tanssitunnin onnistumisen ja poikien taidot pelätessäni itse epäonnistumista.

LÄHTEET

Anttila Eeva. 1994 Tanssin aika –opas koulujen tanssikasvatukseen. Helsinki. Tammer-paino Oy 1994

Anttila Eeva. 1994. Tanssin aika –opas koulujen tanssikasvatukseen. Pojatkin haluavat tanssia –omalla tavallaan (s. 68-70). Helsinki. Tammer-paino Oy Tampere 1994

Anttila, Eronen, Kallio, Kanninen, Kauppinen, Paavilainen, Salo. 2005. Persoona 2. Kehityopsykologia. Helsinki: Edita.

Arkipelagmusik. Musiikkiopisto. Opetussuunnitelmä. Toiminta-ajatus. Varhaisiän tanssikasvatus eli lastentanssi. 3.1. <http://www.arkipelagmusik.fi/meist/opetussuunnitelma/2008-2012>. Luettu 7.4.2017

Arkipelagmusik. Musiikkiopisto. Opetussuunnitelma. Toiminta-ajatus. Tanssin perusopinnot. Esiintyminen. 3.2. <http://www.arkipelagmusik.fi/meist/opetussuunnitelma/2008-2012>. Luettu 7.4.2017

EDU.FI. Taiteen perusopetuksen tanssin arviointimateriaali. 12.4.2010. http://www.edu.fi/taiteen_perusopetus/tanssi/oppilasarviointin_tehtava Luettu 7.4.2017

Helsingin tanssiopiston verkkosivut (2016-2017)

<https://www.helsingintanssiopisto.fi/course/poikien-tempputanssi/> Luettu 1.3.2017.

Jääskeläinen Liisa. 4.2.2014. Opetusneuvos. Sukupuolitietoinen opetus ja tasa-arvo. Opetushallitus.

<https://peda.net/lahti/koulut/laune/oppiaineet/m/sari-hauta-la/työpaja2/työpaja/s:file/download/9fdbaaace216c7ab2675f5a918fada226f1547cd3/Sukupuolitietoinen.pdf> Luettu 13.4.2017

Karvonen Sakari. 2006. Onko sukupuolella väliä? Hyvinvointi, terveys, pojat ja tytöt. Vammala: Kirjapaino Vammala Oy

Keskinen Soili, Lehtonen Kimmo (toim.) 1998. Tytöt ja pojat –samanlaisia ja erilaisia. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Tutkimuksia A:187. Turku: Kasvatustiedelaitos

Lampi Ilkka, Mäntylä Aarne, Niiranen Hannele, Turpeinen Isto. 2002. Popeda. Poikien tanssipedagogiikka –työryhmän muistio. Vantaan tanssiopisto ja Suomen Kansallisoopperan Balettioppilaitos. Vantaa.

Lehtovirta Marjatta, Huusari Marjut, Peltola Leena, Tattari Katariina. 1997. Kasvurenkaita. Psykologia ja kehityspsykologia. Porvoo: WSOY

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Fyysinen kehitys. 2017. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/fyysinen_kehitys/ Luettu 13.4.2017

Mutanen Annika, Kirsi Heikkinen. Mistä tytöt ja pojat on tehty? 8.8.2014. Tiede. Luettu 13.4.2017. http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/mista_on_tytot_ja_pojat_tehty_2

Opetushallitus. 2017. Sukupuolittietoinen opetus ja ohjaus -mitä se on? http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/toiminnallinen_tasa_arvosuunnittelu_oppilaitoksissa/sukupuolittietoinen_opetus Luettu 13.4.2017

Opetushallitus. 2002. Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. http://www.oph.fi/download/123024_tanssi_tait_ops_2002.pdf Luettu 7.4.2017

Opetushallitus. 2005. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteet 2005. http://www.oph.fi/download/123012_taideyl_ops.pdf. Luettu 6.4.2017.

Räisänen Auli. 1986. Tanssikoulutuksen kehittäminen, Kuopio tanssii ja soi no 1, Kuopio

Sinkkonen Jari. 2005. Elämäni Poikana. Helsinki: WSOY

Teräs Tiina. 2010. TASA-ARVOINEN VARHAISKASVATUS? Tapaustutkimus sukupuolesta ja tasa-arvosta päiväkodin arjessa. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Opettajankoulutus laitos. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustiede. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/24258/tasaarvo.pdf> Luettu 13.4.2017

Turpeinen Isto. 2015. Raakalautaa ja rakkautta –kolme sommitelmaa oman elämän tanssista. Helsinki: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, esittävien taiteiden tutkimiskeskus, Helsinki.

Tyttöjen ja poikien kehityserot, Lastenlääkäri 28.11.2005.

<http://www.tohtori.fi/?page=7381781&id=3562544> Luettu 5.4.2017.

Vuori Mika, Ojala Kristiina, Tynjälä Jorma, Villberg Jari, Välimaa Raili, Kannas Lasse. 2006. Nuorten liikunta ja seksuaaliset kokemukset –WHO-koulutustutkimuksen tuloksia. Toim. Karvonen, Sakari. 2006. Onko sukupuolella väliä? Hyvinvointi, terveys, pojat ja tytöt. Vammala: Kirjapaino Vammala Oy

Muut lähteet:

Haastattelu 5—6 vuotiaiden poikien nykytanssitunnilla 13.4.2017. Onko tytöissä ja pojissa eroa?

Jaatinen Marjut. Sähköposti keskustelu Helsingin tanssiopiston vararehtorin Marjut Jaatisen kanssa. 23.3.2017. Helsinki.

Lind Pasi, luento Lahjakkuus –mitä se on. Helsingin tanssiopiston opettajille järjestetty yksityinen luento Autotalossa Kampissa 11.4.2017 klo 10-12:30.

Tanssivan pojan ilmiö -seminaari 4.4.2017

OUTOUS; TOISEUS JA TODELLISUUS –Tanssivan pojan ilmiö –seminaari Stoan Teatterisalissa Helsingissä tiistaina 4.4.2017

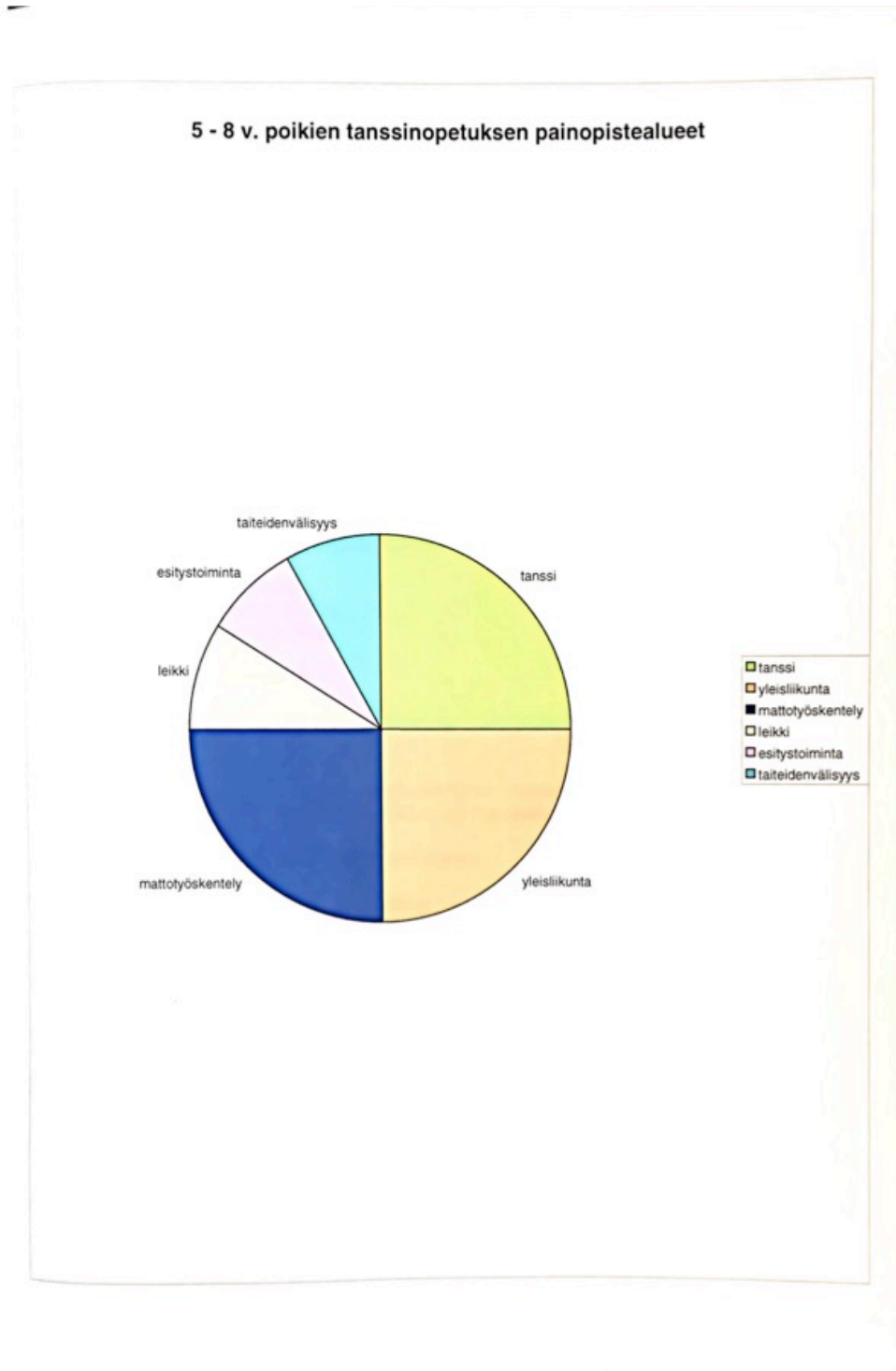
<http://www.suomenteatterit.fi/wp-content/uploads/2017/03/Tanssivan-pojan-ilmiö-4.4.2017.pdf> Luettu 5.4.2017

Turpeinen Isto, luento Raakalautaa ja rakkautta –kolme sommitelmaa oman elämän tanssista. Helsingin tanssiopiston opettajille järjestetty yksityinen luento Autotalossa Kampissa 25.2.2015 klo 10-13:30

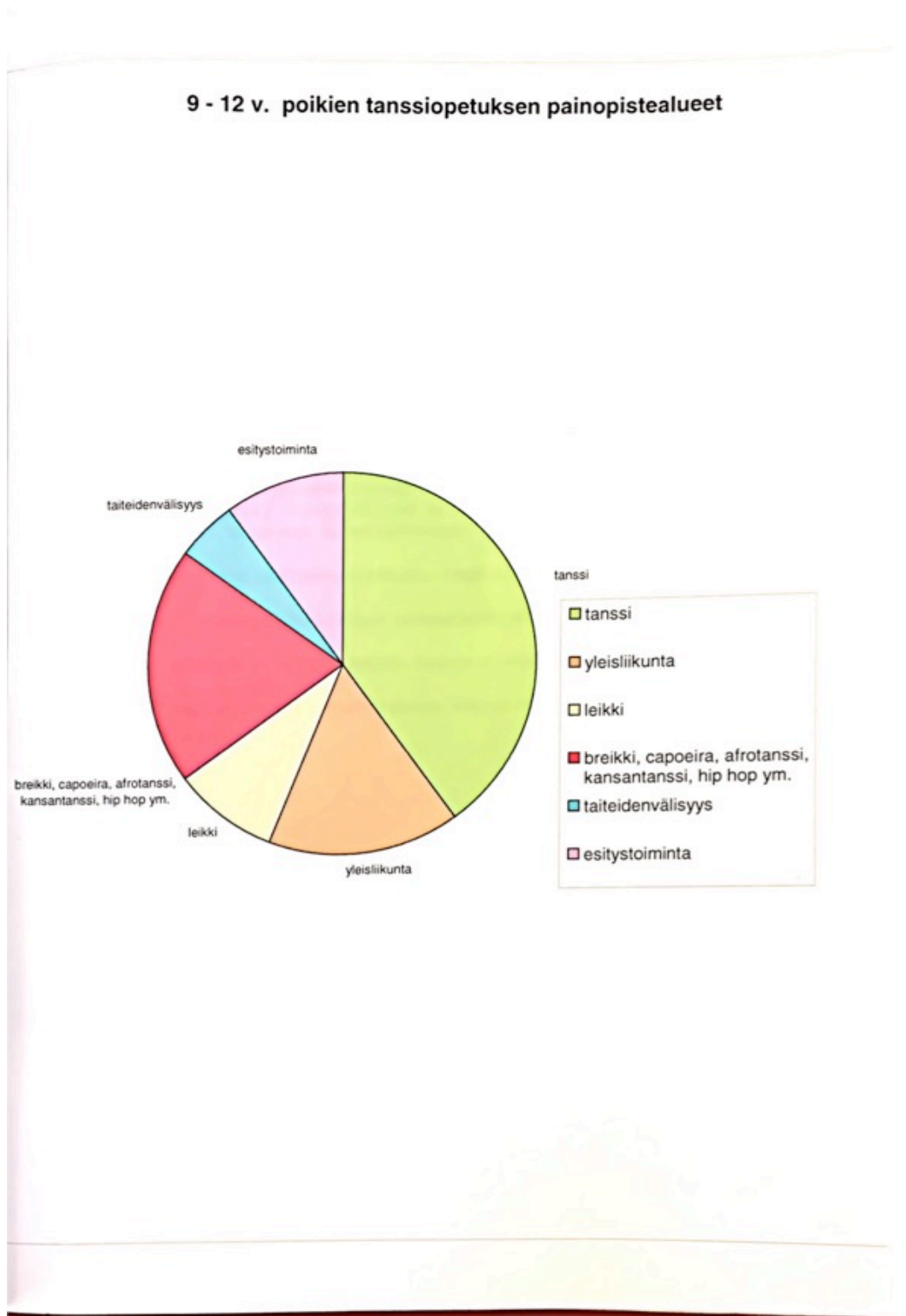
Kaaviokuvat:

Lampi Ilkka, Mäntylä Aarne, Niiranen Hannele, Turpeinen Isto. 2002. 5—8 vuotiiden poikien tanssinopetuksen painopistealueet. Popeda. Poikien tanssinpedagogiikka – työryhmän muistio. Vantaan Tanssiopisto ja Suomen Kansallisoopperan Balettioppilaitos. Vantaa.

Lampi Ilkka, Mäntylä Aarne, Niiranen Hannele, Turpeinen Isto. 2002. 9—12 vuotiiden poikien tanssinopetuksen painopistealueet. Popeda. Poikien tanssinpedagogiikka – työryhmän muistio. Vantaan Tanssiopisto ja Suomen Kansallisoopperan Balettioppilaitos. Vantaa.

Kuva 1. 5—8 vuotiaiden poikien tanssinopetuksen painopisteet (Lampi 2002, 12)

Kuva 2. 9—12 vuotiaiden poikien tanssinopetusten painopisteet (Lampi 2002, 14)